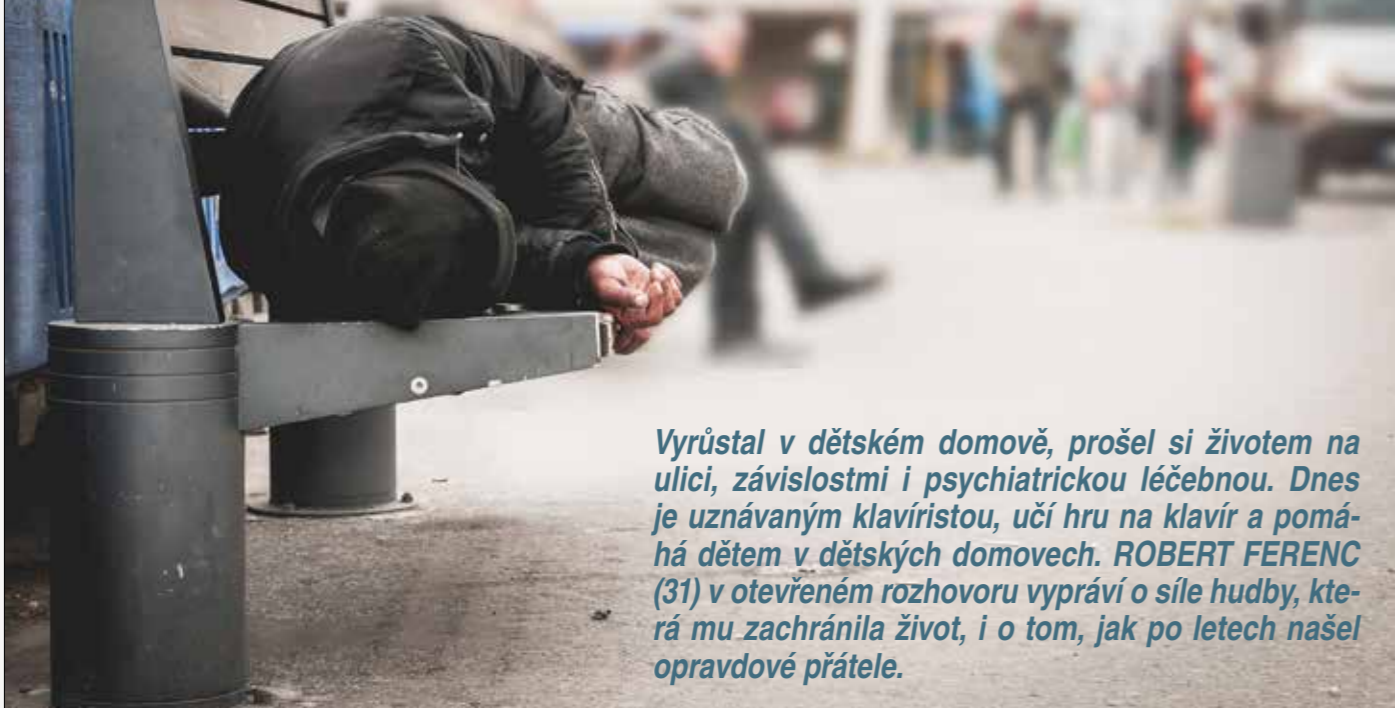

Z ulice do koncertní síně

Vyrůstal v dětském domově, prošel si životem na ulici, závislostmi i psychiatrickou léčebnou. Dnes je uznávaným klavíristou, učí hru na klavír a pomáhá dětem v dětských domovech. ROBERT FERENC (31) v otevřeném rozhovoru vypráví o síle hudby, která mu zachránila život, i o tom, jak po letech našel opravdové přátele.

Jaké jsou Vaše první vzpomínky z dětství?

Moje první vzpomínka je z doby, kdy mi byly asi 2 roky. Pamatuji si barevnou místnost plnou hraček, později jsem zjistil, že to je vzpomínka na kojenecký ústav. Na dětství jako takové vzpomínky moc nemám.

Většinou rádi vzpomínáme na hezké vztahy, na kamarády. Jak to bylo s přátelstvími v dětském domově?

Vznikala tam přátelství, ale jiná než přátelství s kamarádem ze školy nebo z vesnice. V dětském domově jsme byli všichni na jedné lodi, to nás spojovalo. Prostě jsme věděli, že spolu budeme žít, učit se. Když to ale porovnáme s tím, jak jsem viděl mnoho sourozenců – ti se sice třeba hádali, ale vždycky drželi při sobě, jakmile se něco stalo. A bylo jedno, jaký mezi nimi byl věkový rozdíl, prostě byli sourozenci. Tohle vzájemné bránění, ta automatická reakce, když se někomu něco dělo – to v dětském domově mezi dětmi zkrátka neexistovalo.

To mě překvapuje. Vzhledem k tomu, jak těžkým osudem si všichni v dětském domově prošli, bych čekala, že se mezi vámi vytvoří silná pouta a přátelství na celý život. Vždyť jste si všichni prošli podobnou zkušeností. Vidíte se s někým z dětského domova i dnes?

V Praze se občas vídám s jedním kamarádem. S ostatními jsme spíš ve volném

kontaktu přes sociální sítě – občas si něco okomentujeme, víme o sobě, ale osobně se nepotkáváme. Kontakt udržujeme spíš s těmi, kteří mají práci, bydlení a žijí relativně stabilní život. Ti, kteří skončili na ulici nebo mají problémy s drogami, ti už dávno zmizeli z dosahu. Takových dětí z dětských domovů je spousta.

Čím si myslíte, že to je, že tolik dětí z dětských domovů později sklouzne k problémovému chování?

Z mé zkušenosti při práci s dětskými domovy (mám za sebou kolem 80–90 vý-

jezdů za poslední 2 roky) vidím, že problémové chování je velmi rozšířené, a to nejen v dětských domovech, ale i v diagnostických ústavech, kam také jezdíme a kde je situace ještě vážnější.

Často se říká, že děti jsou v diagnostickém ústavu „za trest“ – kvůli provokování, slovním útokům na vychovatele, špatnému

prospěchu nebo agresivitě. Ale realita je složitější. Myslím, že toto chování není jejich vědomá volba nebo vina. Je to spíš volání o pomoc. Každé dítě potřebuje pozornost a uznání, potřebuje, aby si ho někdo všiml. A když se mu té pozornosti nedostává v pozitivním smyslu, začne si ji vynucovat negativním chováním – zlobením, vyrušováním, špatným prospěchem a později třeba i drogami, alkoholem, gamblingem či prostitucí.

Co Vás vlastně motivuje dál pracovat s těmito dětmi, i když situace často vypadá beznadějně?

Když jezdím do dětských domovů a diagnostických ústavů, potkávám třeba sedmnáctileté mladé lidi, kteří už toho mají hodně za sebou a o které mám strach, že nezvládnou začlenění do běžného života. Do setkání s nimi dávám všechno. Znáám to ze své vlastní zkušenosti – stačí, když se chytí jediné dítě, aby to mělo smysl. Proto s nimi mluvím naplno, na 200 % s každým jednotlivým. Neříkám si „ten bere drogy, to nemá cenu“. Věřím, že i jediná věta může někomu změnit život. A právě proto do toho dávám maximum, abych jim předal přesně to, co potřebují slyšet.

Často vidíme, že zvlášť před Vánocemi se zvedne vlna solidarity a lidé organizují sbírky hraček a dalších věcí pro dětské domovy. Je tohle skutečně to, co děti v domovech nejvíc potřebují?

ROBERT FERENC, 31 let. Věnuje se interpretaci a skladbě pro sólový klavír. Oceněn 4. místem v soutěži Klavírista roku. Vede muzikoterapii se seniory v resortu Charlota v Prosečnici, navštěvuje děti v dětských domovech, poskytuje soukromé klavírní lekce.

Upřímně, další plyšáky nebo materiální věci vůbec nepotřebují. Paradoxně jich mají až přebytek. Dětské domovy jsou dnes po materiální stránce velmi dobře zajištěné – děti jezdí každý rok k moři. Mají plnou podporu při rozvoji svých talentů, můžou chodit na různé kroužky a sportovat.

Robert Ferenc hraje v dětském domově

Problém je spíš v tom, že tento materiální dostatek může být kontraproduktivní. Po odchodu z domova pak máme tendenci „natahovat ruce“ – očekáváme, že dostaneme všechno, na co jsme byli zvyklí. A když se pak v reálném životě dostaneme do problémů, ať už psychických nebo materiálních, je to pro nás o to těžší, protože jsme se nenaučili hospodařit s málem.

Když tedy materiální věci nejsou problém, co dětem v domovech skutečně chybí?

To nejdůležitější, co těm dětem chybí, je pochopení vlastní identity a kořenů. Potřebují vědět, odkud pocházejí, kdo jsou jejich rodiče – i když je pravda třeba těžká, jako že otec je ve vězení nebo matka se živí prostitucí. To dítě má právo to vědět, samozřejmě způsobem přiměřeným jeho věku. Když se mu to

zatají, stejně bude své kořeny hledat, a to může mít ještě horší následky.

Znám případy, kdy se lidé dozvěděli pravdu o svých rodičích až ve 20 letech, a bylo to velmi traumatizující. Problém je, že dospělí, kteří o tom rozhodují, si často myslí, že dítě chrání. Ale oni sami si tím neprošli a nemohou plně pochopit, jak důležité je pro dítě znát svou identitu.

Právě tohle nevědomí a potřeba někam patřit často vede k závislostem – sám jsem si tím prošel. Když nemáte ten základní pocit identity a sebehodnoty, hledáte to jinde, třeba v drogách. A může vás to hodně poznamenat.

Takže kdyby děti znaly pravdu o svých rodičích a původu, pomohlo by to? Stačilo by to k zaplnění té prázdnoty?

Určitě by to bylo lepší. I když by rodiče v mém životě nebyli fyzicky

přítomní, samotné vědomí o tom, kdo jsou a jaká je moje historie, by hodně znamenalo.

Děti si totiž kladou spoustu otázek, i když je nevysloví nahlas: „Proč ostatní jezdí na víkendy domů? Proč jsem tady sám? Proč za ostatními někdo chodí, a za mnou ne?“ Já sám jsem se taky nikdy nahlas neptal, ale ty otázky ve mně byly.

Je v dětských domovech vůbec prostor a čas věnovat se takto každému jednotlivému dítěti?

Je to bohužel velmi složité. Jeden vychovatel má na starosti 6 až 8 dětí různého věku a vedle výchovy musí zvládat i běžný provoz – nakupování, vaření, pomoc s úkoly. Představte si situaci: jedno dítě dostalo pětku a potřebuje pomoc s učením, ale zároveň přijde do skupiny nové dítě, které vyžaduje zvláštní pozornost. Paradoxně, když dítě zlobí nebo má problém, je to často jediný moment, kdy se mu dostane osobní pozornosti jeden na jednoho.

Jaké to má podle Vás řešení?

Je potřeba řešit příčiny, ne následky. Je to jako ledovec – vidíme děti v dětských domovech, ale pod hladinou jsou skutečné problémy, kterým se dá předcházet. Například místo okamžitého odebrání dítěte by se měla podpořit celá rodina. Dnes stačí, že matka měla v minulosti problémy s drogami, že někdo z rodiny přišel domů pod vlivem alkoholu nebo že rodina nemá dost peněz, a dítě může skončit v ústavu.

Znám spoustu mladých lidí z dětských domovů, kteří říkají, že by tam nikdy nemuseli být, kdyby jejich rodiny dostaly včasnou podporu. Měli funkční rodinu, ale neměli třeba kde bydlet nebo jim chyběly peníze. Kdyby se tyto základní problémy řešily včas, mnoho dětí by mohlo zůstat doma.

**Děkujeme za rozhovor
Otázky kladla JARMILA LOMOZOVÁ**

ARCIDIEČZNÍ CHARITA PRAHA (www.praha.charita.cz) již více než 100 let pomáhá lidem v nouzi najít cestu zpět do běžného života. Provozuje síť sociálních služeb včetně azylového domu, noclehárny a poradny pro lidi bez domova. Právě tyto služby sehrály klíčovou roli v příběhu Roberta Ference – v Azylovém domě sv. Terezie našel střechu nad hlavou a v Poradně sv. Vincence z Pauly odbornou pomoc při řešení své situace.

Vedle pomoci lidem bez domova se pražská Charita věnuje také podpoře seniorů, lidí s handicapem a rodin v tísní. Provozuje domovy pro seniory, pečovatelskou službu a řadu dalších služeb. Významnou součástí její činnosti je i zahraniční rozvojová spolupráce v zemích jako Uganda, Indie či Bělorusko, kde podporuje vzdělávání dětí (program Adopce na dálku®) a rozvoj místních komunit.

V současnosti organizace pomáhá také ukrajinským uprchlíkům, mezi nimiž Robert našel

přátele. Příběhy jako ten jeho ukazují, že i v těch nejtěžších chvílích může správně načasovaná a odborná pomoc nastartovat životní změnu.

